

אריאלה לוינר ובתה שיר

ענת רדנאי, מפיקה עצמאית בתחום האמנות והתרבות, אמה של נועם

שירלי שמאי

אריאלה לוינר (41): "בהורות משותפת עם אב הומו זה עדיף מזוגיות. אין בעל שיתלונן שאני לא שוכבת איתו כי אני עסוקה בטיפול בילדה. בני ואני מתואמים מאוד, ולא משחקים במשחקי אגו ומי הורה טוב יותר"

לוינר: "כשיגיע היום, נסביר לשיר על קיומן של משפחות שונות ונגיד שגם אנחנו משפחה אחרת. אנחנו משדרים לה תחושת שלמות עם הבחירה שלנו, ולכן אנחנו בטוחים שהיא תגדל כילדה שמחה ובריאה בנפשה"

עו"ד אירית רוזנבלום, ארגון "משפחה חדשה": "הסכמי הורות הנחתמים בין ההורים אינם מחייבים את הילדים. גם כשהאם פטרה את האב מתשלום מזונות או הסדרי ראייה, הילד יכול לתבוע בכל עת את זכויותיו הכלכליות והסדרי ראייה עם אביו או שהאם יכולה לתבוע בשמו"

עו"ד ענבר לב: "יש לעתים דרישות חריגות - הייתה מישהי שדרשה שחדרו של הילד בשני הבתים יעוצב באופן זהה, כולל צבע המצעים. במקרה אחר הופיע סעיף הקובע שהמרחק בין שני הבתים לא יעלה על 10 דקות הליכה ברגל"

הוליד ילד משותף, אבל במקום ללכת לרב הם חותמים במשך עורכי דין על הסכם הורות.

"הסכם הורות מגדיר את אופיה של ההורות העתידית", אומרת עו"ד ענבר לב, מומחית בדיני משפחה. "בהסכם נקבעים סוגיית המשמורת של הקטין, הסדרי הראייה של ההורה שאינו משמורן, המזונות, אופי החינוך (לדוגמה: חילוני, גם אם אחר ההורים יחזור בתשובה), מקום המגורים (תביעה למגורים ברדיוס של עד 30 ק"מ של שני הבתים), טיפולים רפואיים ועוד".

האם נתקלת בדרישות מיוחדות בהסכמים כאלה?
"הייתה מישהי שדרשה שחדרו של הילד בשני הבתים יעוצב באופן זהה, כולל צבע המצעים. במקרה אחר הופיע סעיף הקובע שהמרחק בין שני הבתים לא יעלה על 10 דקות הליכה ברגל. היה גבר שדרש מהאם האחרת כתובות. מגורים דלת מול דלת באותו בניין".

האם להסכמי הורות יש תוקף משפטי?
"בהחלט. התוקף המשפטי של הסכם הורות מסתמך על חוק הכשרות המשפטית, המחייב הורה ביולוגי לשאת באחריות על ילדיו. כל הסכם כזה חייב באישור של בית המשפט לענייני משפחה", מבהירה עו"ד אירית רוזנבלום, מייסדת ומנכ"ל ארגון "משפחה חדשה". "הוכחות להורות נסמכות על חוק כבוד האדם וחירותו,

שהוא הבסיס לנושא זכויות האדם בישראל. בנוסף קיימים פסקי דין תקדימיים המתייחסים לזכות להורות".

אז היכן הבעיה?
"הסכמי הורות הנחתמים בין ההורים אינם מחייבים את הילדים. גם כשהאם פטרה את האב מתשלום מזונות או הסדרי ראייה, הילד יכול לתבוע, בכל עת, את זכויותיו הכלכליות והסדרי ראייה עם אביו. ואכן, יש נשים המתחייבות בהסכם שלא לתבוע מזונות מהאב, אבל לאחר הלידה הן תובעות מהאב מזונות בשם הילד".

מהו הפרופיל של החותמים על הסכמי הורות?
"רבים משתייכים לקהילה ההומו-לסבית, ובהם לסבית שחיה בזוגיות עם אישה ועושה ילד עם הומו, שלעתים חי עם בן זוג; הומו עם סטרייטית, או לסבית עם גבר סטרייט, ויש גם גברים ונשים סטרייטים.

"הנשים, לרוב, הן עצמאיות כלכלית ונמצאות לקראת סוף תקופת הפריור שלהן, ואף שהסידור של בנק הורע קל ונותן, הן מעדיפות לכלול אבא בתמונה המשפחתית כדי להימנע בעתיד מהתמודדות מול הילד. הגברים, מרביתם בשנות החמישים פלוס מינוס, כמו הנשים הם אינם רוצים לפספס את הזכות להיות הורים. אוכל להעיד מהיכרותי, כי הבוחרים בהורות משותפת, גם אם המניע הראשוני הוא אגואיסטי, שמים את טובת הילד במרכז".

עו"ד רוזנבלום מסתמכת גם על מחקרים הקובעים כי לאנשים יש צורך עמוק לדעת מהו הרקורד הביולוגי שלהם. היא מעלה על נס את החשיבות שילד יגדל באחריות מלאה של שני הוריו.

מה הם הגורמים לפיצוץ ההסכם?
"מה השאלה? הכסף! הנושא הכאוב ביותר הוא שאלת המזונות. פיצוץ ההסכם קורה גם בשל אי הסכמה בנושא הסדרי הראייה. עדיף, לטובת הילדים, שזה יקרה בעת ניסוח ההסכם".

להפריד את הזוגיות מההורות

נועם בן השנתיים קטן מכדי להבין את השרשרת המשפחתית שאליה נולד. האמת, גם למבוגרים קשה לעתים לעקוב אחריה.

נועם הוא בנם של ענת רדנאי (42), מפיקה עצמאית בתחום האמנות והתרבות, ושל עידו, הומו שחי בזוגיות עם שלמה, שהוא אבא של רועי, הבן שילדה לו תומר (כך, זאת אישה). תומר, אגב, נשואה ואמא לשני ילדים שנולדו לה ולבעלה.

ענת, למה בחרת בשותפות הורית?
"החלטתי שעדיף לי להפריד את

הזוגיות מההורות. כברלין, בה גרתי שנים רבות, חיים בצורות שונות של משפחה, גם ללא מחויבות זוגית, והרגשתי שזה מה שמתאים לי. החלטתי לעשות ילד עם הומו, גבר שדומה לי בצורת החשיבה ואופן גידול הילדים. חברה משותפת הפגישה ביני לבין עידו. מהפגישה הראשונה ידעתי שעידו יהיה אבא של הילד שלי, הרגשתי שאנחנו יכולים להיות חברים טובים ולכן נוכל להיות גם הורים לילד משותף. לאחר שנת טיפולים נכנסתי להריון".

כיום נועם נודד בכל יומיים מבית אמו ביפו לבית אביו בתל אביב, ובכל שבת הוא שוהה לסירוגין אצל אבא או אמא. "אנחנו משתדלים לשמור על סידור קבוע, כדי ששני הצדדים יוכלו לעשות תוכניות. מאז שנועם החל לדבר, אנחנו מתקשרים להגיד 'לילה טוב' ומתפתחת שיחה. ויש גם פגישות הורים יזומות. השבוע ניפגש לרון האם להפנות את נועם לטיפול הומיאופתי בגלל כאבי אוזניים חוזרים, כפי ששלמה מציע".

שלמה שותף להחלטות?
"שלמה הוא דמות משמעותית בחייו של נועם, ומבחינתנו יש לילד שני אבות. 'אבא', שזה עידו, ו'אבא שלמה'. מבחינתנו, כל מהלך שאנחנו עושים, כל קונפליקט ואי הסכמה בינינו, מתחיל ונגמר בשאלה האם זה טוב ומועיל לנועם".

עו"ד ענבר לב מצננת את ההתלהבות:
"במשולש הבלתי רומנטי שבו לאחר ההורים יש בן/בת זוג, החוק אינו מכיר בשני אבות או בשתי אמהות, שכן, במקרה של פרידה או חלילה מות של ההורה הביולוגי, לבן הזוג אין זכויות

ענת רדנאי: "החלטתי שעדיף לי להפריד את הזוגיות מההורות. כברלין, בה גרתי שנים רבות, חיים בצורות שונות של משפחה, גם ללא מחויבות זוגית, והרגשתי שזה מה שמתאים לי. החלטתי לעשות ילד עם הומו, גבר שדומה לי בצורת החשיבה ואופן גידול הילדים"

"במשולש הבלתי רומנטי שבו לאחד ההורים יש בן/בת זוג, החוק אינו מכיר בשני אבות או בשתי אמהות. במקרה של פרידה, או חלילה מוות של ההורה הביולוגי, לבן הזוג אין זכויות חוקיות על הילד. לכן בעת חתימה על הסכם הורות כדאי להתייחס גם למעמדו של הצד השלישי"

נעמה שמשי-בג: "היעדר אב הוא חיסרון גדול לילד, כמו איבר חסר בגוף. הבאת ילד לעולם מתרומת זרע משמעה לחרוץ את גורלו לגדול מבלי לדעת מיהו אביו. לכן הסכם הורות, גם אם נחתם מתוך אילוץ, עדיף בעיניי על תרומת זרע אנונימית"

חוקיות על הילד. לכן בעת חתימה על הסכם הורות כדאי להתייחס גם למעמדו של הצד השלישי".

הכי טוב עם חברים

על הנייר מדובר בטובת הילד. האומנם טובת הילד באה לידי ביטוי גם בחיים האמיתיים? "לגדל ילד בהורות שיתופית אינו מצב אידיאלי עבורו. עם זאת, גם הורים שרבים בנוכחות ילדיהם, או זוגות גרושים שמתקוטטים, אינם משרתים את דמות המשפחה האידיאלית", גורסת נעמה סבג-שמש, מנחת הורים ומייסדת מכללת "עידן ההורות".

מהו המצב האידיאלי בשותפות הורית?
"הסכמי הורות יכולים להצליח במקרים שבהם ההורים העתידים הם חברים ותוקים, אשר בזכות ההיכרות ארוכת השנים יכולים להתגבר על מכשולים. רצוי גם לסמוך על האינטואיציה בכחירת הפרטנר להורות. יש לערוך תיאום ציפיות הוריות ולהיות גלויים זה עם זה, שלא יהיו הפתעות".

מניסיונך, האם מצב זה עדיף על תרומת זרע לאם חד-הורית?
"היעדר אב הוא חיסרון גדול לילד, כמו איבר חסר בגוף. הבאת ילד לעולם מתרומת זרע משמעה לחרוץ את גורלו לגדול מבלי לדעת מיהו אביו. לכן הסכם הורות, גם אם נחתם מתוך אילוץ, עדיף בעיניי על תרומת זרע אנונימית".

בחדש שעבר, לאחר ניסיון שלישי להרות, חוותה שוב שירלי שמאי, ושובת רמת גן, בת 39, אכזבה מרה. היא לא בהריון. לפני שנה החליטה שמאי לעשות ילד ללא זוגיות. "לא רציתי לפנות לבנק הזרע, כך שבגלל צורך אגואיסטי שלי הילד לא יידע לעולם מי

אביו. רציתי שיהיה אבא בתמונה". בעידרון של אחותיה גלשה באתר "גו בייבי" והכירה את ה', גרוש בן 47, נכה צה"ל, רתוק לכיסא גלגלים מאז נפצע במלחמת לבנון הראשונה. "נפגשנו לראשונה לפני חצי שנה ונוצר בינינו קשר חברי טוב. בהתחלה הייתה גם משיכה מינית ואפילו התנשקנו, אבל העדפנו שלא להיסחף ולהתמקד בפרויקט ההורות, באמצעות הפריה חוץ גופית", היא מספרת.

"קל יותר לעשות ילד כשאתה בזוגיות, אבל מה לעשות שאין לי זוגיות", אומר ה'. "כשהייתי נשוי, אשתי הרתה, אבל ההריון לא שרד. כעת אני מרגיש בשל להיות אבא. אני לא פוסל חיים בזוגיות עם שירלי, אבל אין לי כוונה להתחתן פעם נוספת".

איך חישש שהנכות תפגע בכישוריך כאב ללא בת זוג?
"אמנם אני על כיסא גלגלים, אבל אני עצמאי. כשהילד יהיה אצלי, אני מניח שאיעזר במישהו בטיפול בו, לא אקח סיכונים מיותרים".

היו ביניכם פיצוצים בדרך להסכם?
שירלי: "למעט 'תקל' קטן ברך, שגרם לנתק של שבועיים, הכל בינינו זורם. קבענו שהמשמורת העיקרית לילד שייוולד תהיה שלי, הסכמנו על הסדרי ראייה ושאר פרטים. החווה נחתם רק למקרה שיהיה משבר. אם הקשר ימשיך להיות טוב, מצדי הוא יראה את הילד בכל עת שירצה".

הורות מודעת יותר

מה עושים כשיש קשיים למרות ההסכם? תמר (40), ויואב (50), חתמו על הסכם הורות המעניק לאם משמורת מלאה על התינוק. יואב חשב שבגילו המתקדם

עו"ד אירית רוזנבלום, מייסדת ומנכ"ל ארגון "משפחה חדשה"

עו"ד כנרת בר לב, מגשרת ומומחית בדיני משפחה וירושה